

Hoe gaat het met het VN-verdrag handicap?

Rapport 2025:

De grondbeginselen als basis van wetgeving en beleid

College voor
de Rechten
van de Mens



Het College en het VN-verdrag handicap

In juli 2016 heeft de regering van Nederland het VN-verdrag handicap goedgekeurd.

In het verdrag staat wat de regering moet doen om te zorgen dat iedereen mee kan doen. Zodat mensen met een beperking kunnen leven zoals ieder ander.

De regering maakt hier afspraken over. Bijvoorbeeld met gemeenten en bedrijven.

Het College voor de Rechten van de Mens kijkt of iedereen zich aan de afspraken houdt.

Rapport

Het College maakt ieder jaar een rapport.
Hierin staat hoe het met de afspraken gaat.
Mensen met een beperking werken mee aan het rapport.

Deze keer gaat het rapport over de uitgangspunten van het VN-verdrag.
Dat worden ook wel grondbeginselen genoemd.

De overheid moet de grondbeginselen gebruiken bij het maken van nieuwe wetten.

Als zij dat doen, werken zij echt aan een samenleving waarin iedereen meedoet.

De grondbeginselen van het VN-Verdrag handicap zijn:

- Respect hebben voor de waardigheid, autonomie, vrijheid en onafhankelijkheid van mensen.
- Geen discriminatie.
- Volledige en echte deelname aan de samenleving (participatie).
- Respect hebben voor verschillen en dit accepteren.
- Gelijke kansen.
- Toegankelijkheid.
- Gelijkheid van man en vrouw.
- Respect hebben voor de ontwikkeling van kinderen met een handicap.
- Zorgen dat zij hun eigen identiteit kunnen behouden.

Het College heeft gekeken wat de grondbeginselen in het verdrag betekenen.
Het College keek daarbij extra goed naar de grondbeginselen participatie, autonomie en toegankelijkheid.

Het College heeft ook onderzocht hoe ambtenaren de grondbeginselen gebruiken bij wetgeving en beleid.



De grondbeginselen participatie, autonomie en toegankelijkheid

Participatie

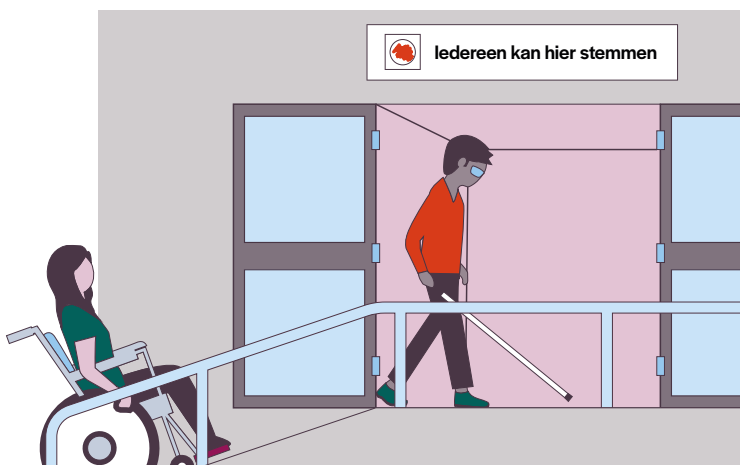
Participatie is een ander woord voor meedoen.
Mensen met een beperking doen mee net als anderen.
Zij zijn onderdeel van de samenleving.
Dat betekent ook dat zij meepraten over beleid.
Dat zij serieus worden genomen.
Dat zij veilig zijn waar ze ook zijn en wat ze ook doen.

Participatie heeft ook te maken met:

- het recht op zelfstandig wonen
- het recht op onderwijs
- het recht op je vrij kunnen verplaatsen
- het recht op werk
- het recht op een sociaal leven: cultuur, recreatie, sport en vrijetijd.

Voorbeeld: stemmen

*Participatie betekent ook meedoen in de politiek.
Het recht om te stemmen is daarbij belangrijk.
Als je niet goed kunt stemmen, telt je stem niet mee bij politieke beslissingen.
Dit kan gebeuren als stemlokalen niet toegankelijk zijn.
Of als mensen niet de hulp krijgen die ze nodig hebben om te stemmen.*



Autonomie

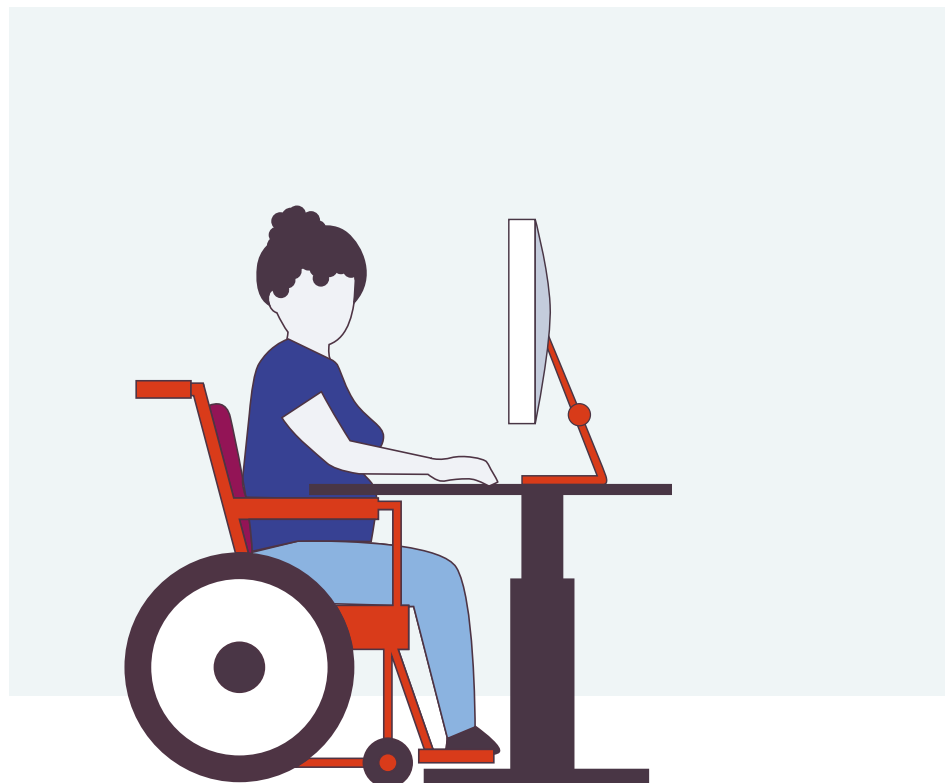
Autonomie is een ander woord voor zelfstandigheid. Mensen met een beperking mogen zelf bepalen hoe zij hun leven leiden. Zij krijgen daar ondersteuning voor als dat nodig is.

Autonomie heeft ook te maken met:

- het recht op een gezinsleven en relaties
- het recht op toegang tot informatie
- het recht op gelijke behandeling bij de rechter
- het recht op zelfstandig wonen.

Voorbeeld: werk en inkomen

Mensen met een beperking hebben vaak minder kans op een betaalde baan. Daardoor hebben ze ook minder geld. Het is belangrijk dat mensen met een beperking de kans krijgen om te werken. En dat zij een eerlijk inkomen verdienen. Zodat zij zelf kunnen bepalen hoe zij leven. Daarom moeten werkplekken toegankelijk zijn voor iedereen.



Dit moet Nederland doen volgens het VN-verdrag handicap

De grondbeginselen zijn de basis van wetten en beleid.
Daarom moeten ze vanaf het begin meegenomen worden.
Mensen met een beperking en hun organisaties praten ook vanaf het begin mee.
Op verschillende momenten wordt gekeken hoe het gaat met de grondbeginselen.

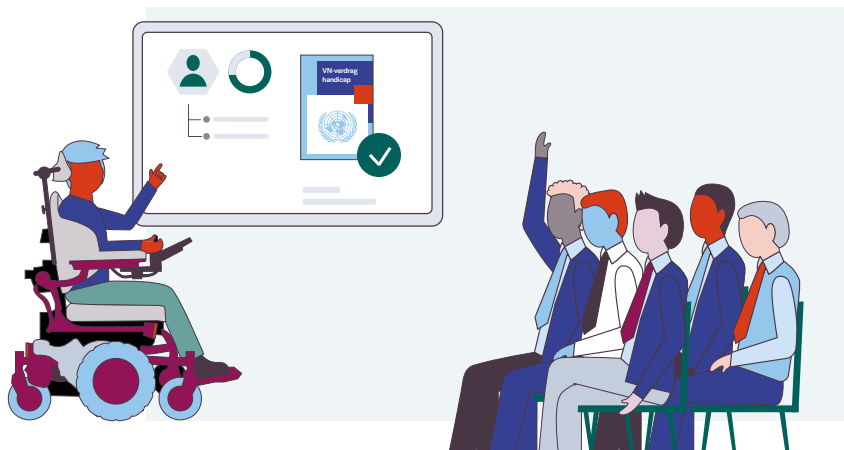
Zo is het nu

Er is nog weinig aandacht voor de grondbeginselen.
Ze worden meestal niet gebruikt bij het maken van wetten en beleid.
Ze staan niet apart in nieuwe wetten genoemd.
De mensen die werken aan nieuwe wetten kennen de grondbeginselen niet goed.
Toch zeggen mensen in het onderzoek dat zij met de grondbeginselen willen werken.
Maar ze weten niet goed hoe.



Dit moet de overheid gaan doen van het College

- 1.** Maak een duidelijke en praktische uitleg van het VN-verdrag en de grondbeginselen.
Leg uit dat de grondbeginselen een belangrijk onderdeel zijn van het VN-verdrag.
- 2.** Gebruik de duidelijke en praktische uitleg altijd bij het maken van wetgeving en beleid.
- 3.** Regel dat mensen met een beperking en hun organisaties meepraten. Overal en altijd. Leg dit vast in de manier van werken. En zorg dat er geld voor is.
- 4.** Maak duidelijk bekend dat de Rijksoverheid zich wil houden aan het VN-verdrag handicap.
Zorg dat iedereen op belangrijke posities achter het VN-verdrag staat. Dat zij uitleggen dat de Nederlandse wetten de afspraken en grondbeginselen van het verdrag als basis hebben. En dat mensen met een beperking altijd meepraten.
- 5.** Maak lesmateriaal en trainingen voor alle ambtenaren. Overal waar zij werken: bij de Rijksoverheid, bij gemeentes. En bij uitvoeringsdiensten zoals het UWV en de Belastingdienst.
Zorg dat iedereen het VN-verdrag handicap kent. Dat iedereen weet wat de grondbeginselen zijn. En dat iedereen mensen met een beperking laat meepraten bij het maken van beleid.
- 6.** Leg vast hoe het VN-verdrag handicap wordt uitgevoerd.
Kijk wat wetten en beleid doen met de levens van mensen met een beperking.
Onderzoek hoe de grondbeginselen in de wetten worden gebruikt.



www.mensenrechten.nl

Hertaling door **Buro Opaal**

Illustraties door **VormVijf**

Opmaak door **Enof creatieve communicatie**

Voor vragen of opmerkingen:

neem contact op met het College voor de Rechten van de Mens via
info@mensenrechten.nl of tel. 030 - 888 38 88